

V A L E N T A Josef (1954)

Český pedagog. Narodil se 29. 7. 1954 v Brandýse n. L. Doktorát filozofie získal r. 1982 na katedře věd o antickém starověku FF UK z teorie vyučování jazyku latinskému. Hodnost CSc obhájil r. 1986 na katedře pedagogiky FFUK prací z dějin učitelství u nás a r. 1995 se habilitoval na katedře výchovné dramatiky DAMU na základě práce o výchovné dramatice a hraní rolí ve vyučování. Působí interně na katedře pedagogiky FFUK a katedře výchovné dramatiky DAMU a externě na odd. dramatické výchovy při katedře hudební výchovy PedF UJEP v Ústí n. L.

Publikace: Pohledy - projektová metoda ve škole a za školou (s kolektivem), Artama, Praha 1993. - Reformu dělá učitel. Diferenciace, individualizace a kooperace ve vyučování (spolu s H. Kasíkovou. STD Praha 1994. - Kapitoly z teorie výchovné dramatiky. Hraní rolí ve výchově a vyučování, ISV, Praha 1995. - Metody a techniky dramatické výchovy, 2. vyd. Strom, Praha 1998. - Dramatická výchova a sociálně psychologický výcvik - srovnávání a rozchody dvou systémů. ISV, Praha 1999.

V A L E N T I N E Charles Wilfried (1879 - 1964)

Britský pedagog a psycholog, profesor univerzity v Birminghamu v letech 1919-1946. Zabýval se zejména vztahem psychologie a výchovy, psychologii raného dětství, psychologii krásy, zkouškami a testy inteligence, výchovnou funkcí latiny aj.

Spisy: Experimental Psychology in Relation to Education. - The Relations to Examinations. - Enquiry Latin: Its Place and Value in Education. - Examinations and the examinee. - Some Applications of Psychology to Training, Selection, Morale and Discipline. - Psychology and Mental Health. - Psychology and its Bearing on Education. - Experimental Psychology of Beauty. - Psychology of Early Childhood.

V A L I Š O V Á Alena (1954)

Česká pedagožka, PhDr., CSc. Narodila se 17. 2. 1954 v Praze. V letech 1974-79 vystudovala filozofickou fakultu UK, obor pedagogika-psychologie. Působí jako odborná asistentka na katedře pedagogiky FF UK.

Publikace: Didaktika pedagogiky (s F. Singulem a J. Valentou), Praha, SPN 1990. - Hry s otevřenými kartami aneb otevřená komunikace, Praha, Pansoftia 1995. - Asertivita v rodině a ve škole, Praha 1992, 94, 98. - Pedagogické otázky současnosti (s H. Kasíkovou a kol.), Praha ISV 1995. - Autorita jako pedagogický problém, Praha, Karolinum 1998. - Autorita ve výchově - vzestup, pád nebo pomalý návrat (s kol.), Praha, Karolinum 1999. - Autorytet a manipulacja - problem kierowania rozwojem. In: Pedagogika alternatywna - dylematy teorii, Lodz, Krakow, Impuls 1995, s. 321-7.

V Á Ň A Josef (1899 - 1966)

Český psycholog a pedagog. Narodil se 21. 8. 1899 v Praze. Po studiu filozofie, historie a psychologie dosáhl na Univerzitě Karlově r. 1922 doktorátu filozofie. Pracoval v Československé tiskové kanceláři, v Masarykově akademii práce a v Elektrických podnicích hl. města Prahy, kde vedl psychotechnické oddělení. Zabýval se aplikovanou psychologii, zejména psychotechnikou. Od konce třicátých let spolupracoval s učiteli reformních pokusných škol. Za fašistické okupace se ilegálně účastnil přípravy návrhu školského zákona. R. 1945 se stal ředitelem nově založeného

Výzkumného ústavu pedagogického. R. 1949 byl jmenován profesorem pedagogiky a děkanem pedagogické fakulty v Praze. Později přešel do funkce ředitele Pedagogického ústavu J. A. Komenského Čs. akademie věd, kterou zastával až do své smrti 7. 9. 1966.

Spisy: Pozitivismus a psychologie, 1925. - Psychotechnika, 1926. - Hromadná zkouška inteligence. - Měření inteligence, 1933. - Desetinné třídění pedagogické literatury, 1947. - Dějiny pedagogiky (s autorským kolektivem), 1955. - O metodologických problémech v rozvoji pedagogické teorie, přednáška publikovaná v čas. Pedagogika, 1962.

V A N Ě K Jan (1905 - 1984)

Český pedagog. Narodil se 2. 10. 1905. V letech 1928-1932 absolvoval filozofickou fakultu v Brně, obor filozofie-historie. Specializoval se pak na obecnou pedagogiku a působil jako docent na přírodovědecké fakultě Palackého univerzity v Olomouci. Jeho spisy se vyznačují současně vědeckou akribií i jasností výkladu. Zabýval se, vyzbrojen kvalifikací humanitního směru, teorií mravní výchovy, ale ve svém stěžejním díle "K biologickým a psychologickým zřetelům výchovy" (1972) projevil i pozoruhodnou erudici přírodovědnou a smysl pro citlivé uplatnění hlediska biologického a sociologického. Jeho krédem je pedagogický realismus, varující před krajnostmi výchovného optimismu i pesimismu, a přihlížející k přirozeným procesům akomodace i asimilace jedince ve vztahu k prostředí. Ve své koncepci uplatnil i poznatky o geneticky a fyziologicky podmíněné vrstevnatosti lidské psychiky - od vrstvy vegetativní přes vrstvu emoční až po nejvyšší a nejplastičtější vrstvu intelektuální. Tradiční členění pedagogiky na didaktiku a teorii výchovy se snaží překonat jednotným výkladem metod a prostředků výchovného ovlivňování celé lidské osobnosti. Ke kladům jeho knihy patří mj. i obsažný oddíl o poruchách osobnosti z hlediska pedagogiky. Zemřel 8. 2. 1984.

Ze spisů: Ekonomické, biologické a psychologické zdůvodnění periodizačního schématu vývoje československého dítěte a mládeže. In: Sborník VŠP Olomouc. Pedagogika - psychologie 5. 1959, s. 1 - 47. - O hranici mezi mládím a dospělostí. In: Acta Univ. Pal. Olom. Ped. - Psych. I. 1960. - Materiály k obecným základům pedagogiky. Praha 1964. - Hospodárné techniky studia na vysokých školách. Olomouc 1967. - Nárys teorie mravní výchovy. Praha 1968. - K biologickým a psychologickým zřetelům výchovy. Praha 1972.

V Á Ň O V Á Růžena (1946)

Česká pedagožka, PhDr., CSc, docentka. Narodila se 28. 10. 1946 ve Vysokém n. Jiz. V letech 1965-70 vystudovala filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, obor pedagogika - čeština. Pracovala pak na katedře pedagogiky tamní pedagogické fakulty a od r. 1998 působí na katedře pedagogiky FF UK. Odborně je zaměřena na dějiny pedagogiky.

Hlavní publikace: Vývoj obecného školství. In: Váňová, Rydl, Valenta: Výchova a vzdělání v českých dějinách, Praha, UK 1992. - Československé školství ve 30. letech (přítodovská reforma). Praha, PeF UK 1995. - Karel Žitný a jeho úsilí o novou školu. Praha, PeF UK 1999.

V A R E L A José Pedro (1845 - 1879)

Uruguajský pedagog a školský organizátor, který se zasloužil o rozvoj vzdělanosti v Latinské Americe, zvláště v Uruguaji, která se v neposlední řadě i díky jeho pedagogickému působení zařadila mezi relativně nejvyspělejší jihoamerické země. Narodil se 9. 3. 1845 v Argentině, ale větši-